

SJABBAT SJALOM

Sjabbat Weekblad voor Nederland

Jaargang VIII, Nr. 205 Parasjat Nitsavim-Wajjelech

16 Eloel 5769
4/5 september 2009

Parasjat Nitsavim-Wajjelech (Devariem 29:9 – 31:30)

Op de laatste dag van zijn leven verzamelt Mosjé heel het volk voor een laatste inwijding. Het verbond omvat niet alleen de aanwezigen maar ook alle nog niet geboren generaties. Mosjé spoort de mensen aan om uitermate alert te zijn tegen afgoderij, want ondanks dat zij de afschuwelijke afgodendienst in Egypte gezien hebben, zal er altijd de verleiding zijn van de vreemde filosofieën als een excuus voor immoreel gedrag. Mosjé beschrijft hoe het Land Israël verlaten en uitgestorven zal worden wanneer het Joodse Volk zich niet aan de mitzwot zal houden. Hun afstammelingen, zowel als vreemde volken zullen niet in staat zijn het land te bewerken en er iets doen groeien. De conclusie zal duidelijk zijn voor iedereen: het Joodse Volk heeft Hasjem verlaten. Mosjé belooft hen echter dat het volk uiteindelijk tot inkeer zal komen. Hoe zeer zij ook geassimileerd zullen raken, tenslotte zal Hasjem hen terugbrengen naar Erets Jisraël. Mosjé vertelt het volk te bedenken dat Tora niet iets is dat ver verwijderd is, maar de vervulling ervan ligt binnen het bereik van iedere Jood. *Parasjat Netsavim* sluit af met een dramatische keuze tussen leven en dood. Mosjé spoort het volk aan om te kiezen voor het leven.

In *parasjat Wajjelech* gaat Mosjé op de laatste dag van zijn leven van tent tot tent om vaarwel te zeggen aan zijn geliefd volk, terwijl hij hen aanmoedigt sterk en krachtig te blijven in het geloof. Mosjé vertelt hen dat Hasjem hen steeds zal vergezellen, ook als hijzelf, Mosjé, niet meer onder hen is. Hij ontbiedt Jehosjoea bij zich en spoort hem aan om sterk en moedig te zijn. Mosjé leert het volk de mistwa van *hakheel*: Iedere zeven jaar, op Soekot, moet het volk zich verzamelen bij de Tempel om te horen hoe de koning voorleest uit het Boek Devariem [Deuteronomium]. Hasjem vertelt Mosjé dat zijn einde nadert en dat hij Jehosjoea moet ontbieden om naast hem te staan in het *Misjkan* waar Hasjem Jehosjoea zal onderrichten. Hasjem vertelt Jehosjoea dat, nadat zij het Land zijn binnengetrokken, het volk ontrouw zal worden en andere goden zal aanbidden. Hasjem zal dan Zijn „gezicht verbergen” zodat het erop zal lijken dat het Joodse Volk aan zijn lot is over gelaten. Hasjem vertelt Mosjé en Jehosjoea om *Haäzinoe* op te schrijven, hetgeen als „getuige” zal dienen tegen de Joden wanneer zij zondigen. Mosjé schrijft dit lied op en leert het aan *Bnei Jisraël*. Mosjé voltooit zijn afschrift van de Tora en geeft de Levieten opdracht die in de *Aron* (de Heilige Ark) te leggen, zodat niemand ooit een nieuwe *Sefer Tora* zal schrijven die verschilt van de originele, omdat er altijd een originele zal zijn waaraan men kan refereren.

De Haftara voor Parasjat Nitsavim (Jesjahoe 61:10 – 63:9)

Door: Jacob Salomon

Jesjahoe zegt over de toekomst van Jeroesjalajiem:

„Zoals een jonge man, die trouwt met een jong meisje, zo zullen je zonen zich met jou verbonden voelen. Je G-d zal zich over jou verblijden zoals een bruidegom zich verblijdt over zijn bruid.” (Jes. 62:5)

Deze haftara vervolgt met hetzelfde thema als de haftara van de vorige parasja, en gaat verder met de Messiaanse climax tot uitdrukking te brengen, hetgeen het hoofdthema is van het hele Boek Jesjahoe.

De profeet wendt zich tot Jeroesjalajiem: haar jaren van ballingschap lopen ten einde en de extatische tijd van de uiteindelijke verlossing staat voor de deur. Tsjion zal gekleed gaan in ‘kleren van de redding’ en ‘als een bruid die zichzelf tooit met haar sieraden’ (61:10). En inderdaad, een bezoek aan Jeroesjalajiem vandaag toont hoe mooi haar bouwers haar hebben ‘opgemaakt.’ De stad straalt werkelijk de bezoeker tegemoet.

G-d vervolgt via de Profeet (*Rasji, Radak*): „Ter wille van Tsjion kan ik niet zwijgen en ter wille van Jeroesjalajiem wil ik niet stil blijven, totdat haar rechtvaardigheid stralend tot uiting komt en haar bevrijding laait als een fakkel” (62:1). G-d zal niet rusten totdat Jeroesjalajiem fysiek en spiritueel hersteld is tot zijn ware rol van de Schepping – een stad van vrede, met de G-ddelijke aanwezigheid daar blijvend gevestigd. Hij zal dit doen omdat „Hijzelf gepijnigd werd door hun lijden” (63:9) – de Joden mogen dan hebben gezondigd, maar zij hebben niet valselijk gehandeld” (63:8). Dit kan heel goed betekenen dat zij accepteerden dat zij Zijn volk zijn, zelfs al zijn zij afgeweken van Zijn idealen. Zij bleven Zijn kinderen – zelfs in de donkerste tijden. G-d lijdt met Israël, zoals een vader de pijn van zijn kinderen voelt... (*Malbiem*).

Inzicht in Nitsaviem-Wajelech

De parasja van deze week wordt altijd vlak bij Rosj Hasjana gelezen. Dat wijst erop dat er een verband bestaat met deze grote, ontzagwekkende dag. Hoe helpt de afdeling van deze week ons voor te bereiden op de Dag van de Rechtspraak?

Ik merk dat velen van ons vervuld zijn van ontzetting als Rosj Hasjana nadert. We weten dat we op het punt staan om de rechtzaal binnen te gaan, waar ons lot voor het komende jaar – betreffende onze gezondheid, financiën, echtgeno(o)t(e), kinderen, enz. – zal worden opgeschreven en bezegeld. De ernst van deze tijd van het jaar veroorzaakt ons vaak om te zoeken naar „trucs” die een zoete toekomst voor ons garanderen. Ik wil hier één fundamenteel idee met u delen, dat, hoewel eenvoudig in praktijk te brengen, verreikende gevolgen voor ons leven kan hebben.

Om onze toekomst positief te beïnvloeden, is het van cruciale betekenis dat we leren hoe we advocaten kunnen zijn voor het Joodse volk. De Talmoed (Sota 8b) leert dat de manier waarmee wij oordelen over andere mensen, de manier is, waarop G-d ons beoordeelt. Met andere woorden, wanneer we kritiek en beschuldigingen vermijden, en in plaats daarvan zorgvuldig oppassen dat we alleen positieve dingen over onze mede-joden zeggen, dan zal G-d ons op gelijke manier behandelen. We moeten leren de nadruk te leggen op het goede dat we zien in Joodse individuen, gemeenschappen en het volk als geheel, wanneer we een positieve indruk willen maken in de wereld hierboven.

Dit idee komt op Rosj Hasjana tot uiting met het blazen op de sjofar. De heiligheid en zuiverheid van de sjofar-tonen hebben bij velen van ons het effect dat zij de rillingen over hun ruggegraad voelen lopen, of zelfs tot tranen toe geroerd worden. Deze reactie is geen toeval. Onze mystieke traditie leert dat het geluid van de sjofar in feite de collectieve stem van het Joodse volk is. Het geeft niet wie we zijn of wat we doen, diep binnenin ons trilt een heilige stem die G-d aanroept en die Zijn wil wenst uit te voeren.

Met dit in gedachten kan dit jaar een nieuwe dimensie aan het sjofar-blazen worden toegevoegd. Het geluid van de sjofar getuigt dat iedere Jood een schitterend persoon is, die diep binnenin het juiste wil doen. Wanneer we dit bewustzijn kunnen cultiveren en liefdevol de fouten van anderen kunnen vergeven, dan zullen we erin slagen het Joodse volk te verdedigen – waarop G-d zal reageren door de nadruk te leggen op ons eigen positieve gedrag en door rechtvaardigingen te vinden voor onze fouten.

Een hint voor dit idee is te vinden in Devariem 29:17: „Want misschien is er onder jullie een wortel die gif en alssem voortbrengt” (פֶּן יֵשׁ בְּכֶם שֹׁרֵשׁ פְּרָה רָאשׁ וְלַעֲנָה – *Pen jeesj bachem sjoresj poree rosj welaäna*). De *Maäjjan sjel Tora* wijst erop dat de Hebreeuwse beginletters van de laatste vier woorden van dit vers (שֹׁרֵשׁ וְלַעֲנָה פְּרָה רָאשׁ וְלַעֲנָה – *SJ-oresj, P-oree, R-osj, Wa-laäna*) het woord שׁוֹפָר – *SJOFAR* vormen. Volgens hem leert dit ons dat de sjofar-tonen iedere kwade ‘wortel’ die in ons te vinden is, kunnen verwijderen.

We zouden nog een andere betekenis van het vers kunnen suggereren. Zelfs als ons gedrag, spraak en gedachten negatief waren, dat bezitten we toch nog binnenin ons het heilige en zuivere geluid van een sjofar die roept om dicht bij G-d te zijn.

Het is belangrijk om het Joodse volk te verdedigen door positief over anderen te spreken, in plaats van op hun tekortkomingen te wijzen. Als we onszelf hiermee bezighouden, is dat de beste voorbereiding op Rosj Hasjana, want de primaire mitswa van de dag is het blazen van de sjofar, hetgeen ons herinnert aan onze innerlijke zuiverheid en heiligheid. Mogen we dit jaar worden gezegend dat we alleen het positieve zien en dat we de stem van de sjofar, die diep binnenin ieder van ons verborgen zit, mogen herkennen, zodat we allen overvloedig besproeid zullen worden met geluk, gezondheid en rijkdom.

(Met toestemming overgenomen van Aish HaTorah)

MISJNA VAN DE WEEK – PEA – HOOFDSTUK VIJF

Misjna 5:4

Een landeigenaar¹ die reist van de ene plaats naar de andere² en die *lèket*, *sjichecha* en *pea* en *ma'aser ani* moet nemen³, neemt dat aan en als hij thuiskomt, betaalt hij⁴, volgens Rabbi Eliezer, maar de Geleerden zeggen: hij was toen een arme man⁵.

בְּעַל הַבַּיִת שֶׁהָיָה עוֹבֵר מִמְּקוֹם לְמְקוֹם, וְצָרִיךְ לְטַל לְקַט שְׂכָחָה וּפָאָה וּמַעֲשֵׂר עֲנִי, יִטַּל, וְכִשְׂיַחְזֹר לְבֵיתוֹ יִשְׁלַם, דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר. וְחֻכְמַיִם אוֹמְרִים, עֲנִי הָיָה בְּאוֹתָהּ שְׁעָה:

Aantekeningen bij Misjna 5:4

1. **Een landeigenaar** – Iemand met bezittingen, die dus niet arm is.
2. Hij is op reis en kan nu niet over zijn bezittingen beschikken en hij heeft daardoor nu geen middelen van bestaan.
3. **Die *lèket*, enz. moet aannemen** – Omdat hij geen geld meer heeft om van te leven moet hij *lèket* enz. van anderen aannemen, want hij is nu een arm mens.
4. **Als hij thuiskomt, betaalt hij** – Hij is niet echt arm, dus als hij thuiskomt moet hij volgens Rabbi Eliëzer de waarde van wat hij voor *lèket* enz. heeft aangenomen terugbetalen aan de armen.
5. **Hij was toen een arme man** – [De Geleerden zeggen: hij had toen echt niets om te eten en] hij was dus toen echt arm en hij hoeft niets terug te betalen. De halacha is volgens de Geleerden (*RAV*).

Misjna 5:5

Als iemand wisselt met de armen¹, dan is wat van hem, is vrijgesteld² en wat van de armen is, is verplicht³. Als twee samen een veld pachten⁴, dan geeft de één zijn deel van *ma'aser ani* aan de ander en de ander geeft zijn deel van *ma'aser ani* aan de één. Wie een veld krijgt om te maaien⁵, mag geen *lèket*, *sjichecha*, *pea* of *ma'aser ani* aannemen⁶. Rabbi Jehoeda zei: „Wanneer [geldt dat]? Wanneer hij van hem de helft, een derde of een kwart krijgt⁷. Maar wanneer hij tegen hem zegt: een derde⁸ van wat je maait is voor jou, dan mag hij⁹ *lèket*, *sjichecha* en *pea* nemen maar¹⁰ *ma'aser ani* is hem verboden¹¹.”

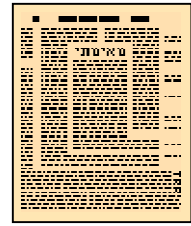
הַמְחַלֵּף עִם הָעֲנִיִּים, בְּשָׂלוּ פְטוּר, וּבְשָׂל עֲנִיִּים חִיב. שְׁנַיִם שֶׁקִּבְּלוּ אֶת הַשְּׂדֵה בְּאַרְיִסוֹת, זֶה נוֹתֵן לְזֶה חֶלְקוֹ מַעֲשֵׂר עֲנִי, וְזֶה נוֹתֵן לְזֶה חֶלְקוֹ מַעֲשֵׂר עֲנִי. הַמְקַבֵּל שְׂדֵה לְקָצֵר, אֲסוּר בְּלֶקֶט שְׂכָחָה וּפָאָה וּמַעֲשֵׂר עֲנִי. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, אֵימָתִי. בְּזִמְן שֶׁקִּבְּלוּ מִמְּנוֹ לְמַחְצָה, לְשָׁלִישׁ וְלַרְבִּיעַ. אֲבָל אִם אָמַר לוֹ שְׁלִישׁ מֵה שְׂאֵתָה קוֹצֵר שְׁלֶךְ, מִתֵּר בְּלֶקֶט וּבְשְׂכָחָה וּבְפָאָה, וְאֲסוּר בְּמַעֲשֵׂר עֲנִי:

Aantekeningen bij Misjna 5:5

1. **Als iemand wisselt met de armen** – Een landeigenaar die zijn product of vruchten aan de armen geeft in ruil voor wat zij gekregen hebben (*RAV*).
2. **Als iemand wisselt met de armen** – Een landeigenaar die zijn product of vruchten aan de armen geeft in ruil voor wat zij gekregen hebben (*RAV*).
3. **Maar wat van de armen is, is verplicht** – Datgene van zijn product dat de landeigenaar aan de arme gegeven heeft, daarvan moet hij eerst *ma'aser* nemen voordat hij het aan de arme geeft (*RAV*).
4. **Als twee samen een veld pachten** – En zij zijn arm [zij werken op het veld] en geven de landeigenaar een deel van de oogst, de helft of een derde of een kwart van wat het land opbrengt, dan worden zij beschouwd als de landeigenaars, en de eigenaar, ook al is die een arme, is verboden van de *lèket* van zijn eigen veld te nemen, want er staat geschreven [*Wajjikra* 19]: „Je zult wat van je oogst is achtergebleven, niet nemen, het is voor de arme.” En het is een waarschuwing voor de arme [landeigenaar] dat hij niet zijn eigen *lèket* mag rapen [noch iets anders dat voor de arme bestemd is]. En hij is verplicht *ma'aser ani* af te scheiden en dat aan een andere arme te geven. Speciaal in dit geval wordt ieder beschouwd als de eigenaar van zijn deel en niet als de eigenaar van dat van zijn collega en daarom geeft ieder zijn *ma'aser ani* aan de ander (*RAV*).
5. En krijgt daarvoor in ruil een deel van de oogst.
6. Hij mag geen *lèket* enz. nemen van het veld dat hij oogst, want het wordt als zijn eigendom beschouwd.
7. **Wanneer hij van hem de helft enz. krijgt** – [Als hij de helft, enz. krijgt van het product] dan krijgt de arme een deel van wat nog [aan de grond] vast zit [en wordt hij beschouwd als mede eigenaar] (*RAV*).
8. **Maar wanneer hij zegt: een derde van wat je maait** – Dan heeft hij geen aandeel [in het veld] maar alleen in wat afgemaaid is (*RAV*). [D.w.z. de arme arbeider krijgt een derde van de oogst nadat die is afgemaaid en hij krijgt dus alleen wat reeds los van de grond is]. En de veldeigenaar moet zelf alle *lèket*, *sjechicha* en *pea* voor zijn rekening nemen.
9. De arme.
10. Want die giften worden verplicht op het tijdstip van het rijp worden, toen het product nog van de landeigenaar was, en dus mag de arme ervan nemen.
11. Want de verplichting over *ma'aser* ontstaat pas als het product gemaaid is, en dan is het al gedeeltelijk van de arme arbeider en ook een arme mag geen *ma'aser ani* voor zichzelf nemen.

Vit de Talmoed

De voornaamste onderwerpen van de Daf – Sjabbat 8b

[Op Sjabbat en Jom Tov mag men 2.000 amot in alle richtingen wandelen vanuit zijn woonplaats. Wanneer men wat voedsel achterlaat op een plaats, waarvandaan hij het kan opnemen *bein hasjemasjot* – de schemertijd tussen zonsondergang en het uitkomen van de sterren], dan mag hij die plaats zijn woonplaats voor die Sjabbat noemen en dan mag hij van daaruit die 2.000 amot tellen. Dit wordt een *eroev techoemiem* genoemd.]

Een Baraita leert: WANNEER IEMAND DE BEDOELING HAD OM ZIJN SJABBAT-WOONPLAATS OP EEN BEPAALDE PLAATS TE VESTIGEN OP PUBLIEK TERREIN EN HIJ DOET DIT DOOR ZIJN *EROEV* IN EEN PUT LANGS DE WEG TE LEGGEN, BOVEN TIEN TEFACHIEM, DAN IS ZIJN *EROEV* GELDIG. MAAR ALS HET ONDER DE TIEN TEFACHIEM LIGT, IS ZIJN *EROEV* ONGELDIG.

Vraag: Wat wordt er bedoeld met „boven” en „onder”?

1e antwoord: Kan het zijn dat bedoeld wordt boven of onder tien tefachiem boven de bodem van de put?

Verwerping: Wat maakt dat voor verschil uit? De *Eroev* is in het ene *resjoet* en hij is in het andere *resjoet* en dus is de *eroev* voor hem verboden. [En het maakt niet uit op welke hoogte binnen de put de *eroev* ligt, want de hele put is *resjoet hajachied*.]

2e antwoord: Het gaat hier om een put van minder dan tien tefachiem diep. [„Boven tien tefachiem” betekent dan een put van minder dan tien tefachiem diep, die behoort bij *resjoet harabbiem*, en dan ligt zijn *eroev* op minder dan tien tefachiem onder de rand van de put en kan hij zijn *eroev* oppakken en daar ter plaatse opeten, en „onder de tien tefachiem” betekent een put die dieper is dan tien tefachiem, en zijn *eroev* ligt nu op privéterrein en hij staat zelf op publiek terrein en hij kan de *eroev* dus niet opeten, zonder die van privéterrein naar publiek terrein over te brengen, hetgeen op Sjabbat en Jom Tov verboden is]. Dus de put moet negen tefachiem diep zijn [want dan wordt hij, volgens Rav Josef, gebruikt om er tijdelijk spullen in te bewaren, en behoort hij dus tot het *resjoet harabbiem*, waarin de put ligt. Dit is een argument tegen Rava, die zei dat dit een geforceerd gebruik is, wat niet meetelt, want volgens Rava zou een put van die afmeting *karmeliet* zijn, waar het verboden is de *eroev* eruit te halen naar *resjoet harabbiem*].

De Gemara antwoordt: Rava kan antwoorden: Hij heeft zijn Sjabbat-woonplaats op *karmeliet* gevestigd en de *eroev* ligt in de put op *karmeliet* en is dus voor hem geoorloofd. En de Baraita noemt het *resjoet harabbiem* omdat het geen *resjoet hajachied* is. [Volgens Rava is een put van die afmeting *karmeliet*.]

Een ander antwoord van Rava: De man zelf staat op *resjoet harabbiem* en de *eroev* ligt in *karmeliet* [in een put van minder dan tien tefachiem]. En de Baraita noemt de *eroev* geldig, omdat Rebbi gezegd heeft, dat alles wat de Geleerden voor Sjabbat verboden hebben, hebben zij niet verboden tijdens *bein hasjemasjot* [schemering]. [En *karmeliet* is een instelling van de Geleerden.]

Een Misjna [verderop, daf 100b] steunt Rava: WANNEER DE OPENBARE WEG DWARS DOOR EEN ONDIEPE PLAS GAAT, EN MEN GOOIT IETS VAN *RESJOET HARABBIEM* OVER MEER DAN VIER AMOT IN DE PLAS, DAN IS MEN SCHULDIG. EN HET BETREFT HIER EEN PLAS VAN MINDER DAN TIEN TEFACHIEM DIEP. EN EEN ONDIEPE PLAS, WAAR DE OPENBARE WEG DOORHEEN GAAT, WIE DAAR VAN *RESJOET HARABBIEM* IETS IN GOOIT, IS SCHULDIG.

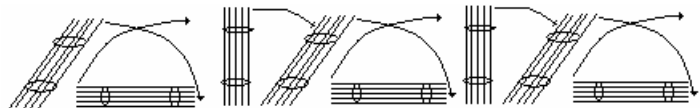
De „ondiepe plas” wordt tweemaal in de Misjna genoemd, om ons te leren dat dit zowel ’s zomers als ’s winters geldt. En het is nodig om te vertellen dat dit ’s zomers en ’s winters geldt, want anders had men kunnen denken dat het alleen ’s zomers geldt, als de mensen wegens de warmte er geen bezwaar tegen hebben om door de plas te lopen, maar dat ze er ’s winters niet doorheen lopen. En men had ook kunnen denken dat het publiek er speciaal ’s winters geen bezwaar tegen heeft om door de plas te lopen, als men toch al vuil is van de modder, maar ’s zomers, als men niet vuil is, loopt men er niet doorheen. Maar het geldt dus ’s zomers en ’s winters.

De Gemara vraagt: Maar waarom staat er ook tweemaal dat de weg er doorheen gaat?

De Gemara antwoordt: Het leert ons dat ongemakkelijk lopen beschouwd wordt als lopen, maar ongemakkelijk gebruik wordt geen „gebruik” genoemd. [Dus iets wat ongemakkelijk en uitzonderlijk gebruikt wordt, is geen *resjoet harabbiem*, zoals de ondiepe kuil in de weg.]

De Gemara besluit: En zo is het!

Rav Jehoeda heeft gezegd: wanneer men een bundel lang riet over een grote afstand over *resjoet harabbiem* vervoert, door het rechtop te zetten, dan om te gooien, in de looprichting en dan de ander kant op te richten en weer neer te gooien en zo verder, dan is men niet schuldig, als hij niet de hele bundel in zijn geheel optilt en vier amot vervoert. [zie tekening]

Overbrengen van „makom patoer”

Een Baraita op daf 6a zei: IEMAND KAN OP DE DREMPEL VAN EEN HUIS STAAN EN EEN VOORWERP VAN DE BEWONER AANNEMEN [die in het huis, op *resjoet hajachied* staat] OF ER HEM EEN GEVEN, EN HIJ MAG OOK IETS AANNEMEN VAN EEN ARME [die buiten, op *resjoet harabbiem* staat], OF HEM IETS GEVEN.

De Gemara vraagt: Wat is de status van de drempel? Het kan geen *resjoet harabbiem* zijn, want hoe kan dan iemand die op de drempel staat, iets aannemen van de bewoner [die op *resjoet hajachied* staat]? Dus moet het *resjoet hajachied* zijn. Maar hoe kan iemand die op de drempel staat dan iets aannemen van de arme die buiten [op *resjoet harabbiem*] staat? Dus moet de drempel *karmeliet* zijn. Maar het is door de rabbijnen verboden om voorwerpen van *karmeliet* naar

resjoet hajachied of *resjoet harabbiem* te vervoeren!?

De Gemara antwoordt: De drempel van de Baraita is een *makom patoer*, die niet de afmeting van 4×4 tefachiem heeft. [D.w.z. de drempel is minstens drie tefachiem hoog maar zijn oppervlak is minder dan 4×4 tefachiem (*Rasji*).]

Rav Dimi heeft gezegd, dat R. Jochanan gezegd heeft: een oppervlak van minder dan 4×4 tefachiem [dat gelegen is tussen *resjoet hajachied* en *resjoet harabbiem*], daar mogen de mensen die staan op het aangrenzende publiek terrein of op het aangrenzende privéterrein hun last opzetten, mits zij die niet uitwisselen. [D.w.z. men mag niet een voorwerp van *resjoet harabbiem* op een *makom patoer* plaatsen en het dan vervolgens van daar opnemen en overbrengen naar *resjoet hajachied* of omgekeerd.]

Bovenstaande Baraita vervolgt: [Dit is toegestaan] ZOLANG DE PERSOON OP DE DREMPEL NIET IETS AANNEEMT VAN DE BEWONER EN HET DOORGEeft AAN DE ARME BUITEN, OF OMGEKEERD. MAAR ALS HIJ DAT TOCH DEED, ZIJN ALLE DRIE VRIJGESTELD VAN EEN *CHATA'AT*.

De Gemara suggereert: dit weerlegt Rava, want Rava heeft gezegd: als men een voorwerp vier amot over *resjoet harabbiem* vervoert, is men schuldig, zelfs al draagt hij het op meer dan tien tefachiem boven de grond [d.w.z. via *makom patoer*, want de ruimte hoger dan tien amot boven *resjoet harabbiem* is *makom patoer*, terwijl de Baraita lijkt te zeggen dat als iets via *makom patoer* vervoert wordt, men is vrijgesteld].

De Gemara antwoordt: Nee, in Rava's geval is hij schuldig, omdat het voorwerp niet tot rust kwam in de *makom patoer*, maar hier, in het geval van de Baraita, kwam het voorwerp wel tot rust in *makom patoer* en daarom is men niet schuldig.

Praktische Halacha

Deel één: Het gedrag in de ochtend

HOOFDSTUK 1: Het opstaan 's morgens vroeg (vervolg)

Zo moet ook een gewoon mens, die zich bevindt op een plaats waar grote geleerden aanwezig zijn, niet beschaamd zijn voor hen om daar te leren of een *mitswa* te doen (...). En wie zich bevindt in de aanwezigheid van gewone mensen die van hem kunnen leren, kan het [d.w.z. de *mitswa*] wellicht beter in hun aanwezigheid doen, opdat zij van hem zullen leren het te doen zoals hij het doet. Maar hij moet het doen om 's hemels wil uit te voeren, en niet om een vertoning te geven, G'd verhoede⁷. *Licht als een arend* slaat op hetgene, wat onze ogen zien. Dat wil zeggen dat wij zonder moeite onze ogen behoren te sluiten, zodat wij niets zien wat slecht [ongepast] is, want zo begint een overtreding: het oog ziet, het hart begeert en met de rest van het lichaam begint men een overtreding. *Snel als een hert* betreft de voeten. Immers onze voeten behoren altijd snel te rennen om goede daden te doen. *Wees sterk als een leeuw* slaat op het hart, want de wilskracht, waarmee men de Schepper, gezegend is Hij, dient, komt uit het hart. Tevens heeft hij gezegd: „Moge uw hart u aansporen Hem te dienen, en overwin uw slechte neigingen, net zoals een held zijn uiterste best doet om zijn vijand te verslaan en op de grond te werpen”.¹

4. Daarom moet een mens zich sterk maken als een leeuw en onmiddellijk, nadat hij uit zijn slaap ontwaakt is (en *Modé ani*, ik dank U, enz. gezegd heeft), vol ijver op staan om de Schepper, gezegend en verheven is Hij, te dienen, voordat de slechte neiging macht over hem krijgt met beweringen en voorwendzels, waardoor hij niet opstaat. In de winter bijv. [fluistert zijn slechte neiging hem toe:] „Hoe kun je zo vroeg in de morgen opstaan, het is vreselijk koud”. En in de zomer probeert hij hem als volgt te verleiden: „Hoe kun je nu al opstaan, terwijl je nog niet uitgeslapen bent,” of met andere dergelijke beweringen. Immers, de slechte neiging verstaat heel goed de kunst hoe hij de mensen met behulp van valstrikken kan vangen, zodat men niet opstaat. Daarom behoort iedereen, die het woord van Hasjem vreest deze [slechte driften] te overwinnen en er niet naar te luisteren. Maar als dit voor hem moeilijk is, bijv. door zijn vermoeidheid of omdat men lui is, behoort men zich tot doel te stellen de wil van de hoogste Koning over alle koningen, de Heilige, gezegend is Hij, na te komen. Men behoort te beseffen dat als iemand hem zou roepen om aan een of andere winstgevende transactie deel te nemen, of om een vordering te innen, of om zijn eigendommen van vernietiging te redden, bijv. als er brand in de stad is uitgebroken of iets dergelijks, dan zou men natuurlijk direct opstaan en niet lui zijn. Evenzo als men wordt opgeroepen om de koning te gaan dienen, zou men toch vol ijver opstaan en daarbij niet aarzelen, zodat men hem niet kan beschuldigen van nalatigheid, of omdat hij zo in de gunst van de koning wil komen. Hoeveel te meer behoort men op te letten, wanneer het gaat om de allerhoogste Koning van alle koningen, de Heilige, gezegend is Hij, te dienen. Dan moet men snel en vol ijver opstaan. Nadat men zich er vier of vijf maal aan gewend heeft dit aldus te doen, zal men het nadien niet meer moeilijk vinden. Degenen die zich inspannen om zich te reinigen, helpt men [vanuit de Hemel].²

Maar overigens niet te abrupt opstaan, want sommigen hebben problemen met hun bloeddruk en krijgen dan last van duizelingen en dat is ongezond³.

Bronnen van de Halacha

1. KSA 1:3; 2. KSA 1:4; 3. M.B. 1:8.